

Apunts de llengua

(publicat a *L'Heura digital* 17, 19 d'abril de 2010)

‘Per Sant Jordi és tradició un llibre, una rosa i un petó’

Una nova diada de Sant Jordi és a punt d'arribar: el dia 23, els carrers i places de tot Catalunya s'engalanaran amb parades de llibres i roses per celebrar la festa del nostre patró. L'any passat us en vam explicar la història i refranys diversos; aquest, ens deixem endur per la literatura i llegirem... poesia!

La llegenda que envolta la festivitat de Sant Jordi té un munt d'ingredients que han estat motiu d'inspiració per als poemes d'escriptors de tots els temps: el cavaller i la princesa, la rosa que nasqué de la ferida del drac i que encara avui es regala com a símbol d'amor entre enamorats, el culte a sant Jordi com a patró de Catalunya... Aquí en teniu una petita selecció d'autors cabdals de la literatura catalana; gaudiu de la melodia dels versos i de l'aroma de les roses.

LA DIADA DE SANT JORDI

La diada de Sant Jordi
és diada assenyalada
per les flors que hi ha al mercat
i l'olor que en fan els aires,
i les veus que van pel vent:
“Sant Jordi mata l'aranya”.
L'aranya que ell va matar
tenia molt mala bava,
terenyinava les flors
i se'n xuclava la flaire,
i el mes d'abril era trist
i els nens i nenes ploraven.

[...]

Quan el Sant hagué passat
tot jardí se retornava:
perxò cada any per Sant Jordi
és diada assenyalada
per les flors que hi ha al mercat
i l'olor que en fan els aires.

Joan Maragall (1860-1911)

UNA ROSA

Sant Jordi, santa diada
del passat i l'avenir,
Fe i Pàtria nostrada
del meu cor fas sobreixir.
Oh la bella matinada!
Quina joia de collir
una rosa perlejada,
una rosa a mig obrir!

Maria Antònia Salvà (1869-1958)

SANT JORDI GLORIÓS

Sant Jordi té una rosa mig desclosa,
pintada de vermell i de neguit;
Catalunya és el nom d'aquesta rosa,
i Sant Jordi la porta sobre el pit.

La rosa li ha contat gràcies i penes
i ell se l'estima fins qui sap a on,
i amb ella té més sang a dins les venes
per plantar cara a tots els dracs del món.

Josep Maria de Sagarra (1894-1961)

ABRIL D'ENAMORAT

Passeig de Gràcia amunt
amb el llibre i la rosa,
avança somrient,
abril endins,
la Núria, la Núria,
primavera meva!
Potser plou i fa sol
i el cavaller invisible
cavalca un núvol d'or
muntanya endalt.

Sant Jordi, Sant Jordi,
primavera nostra!

Passeig de Gràcia amunt,
la Núria!
Cavalca un núvol d'or,
Sant Jordi!

Pere Quart (1899-1986)

Després d'aquests poemes ja tenim l'esperit ben encarrilat per viure plenament la diada de Sant Jordi... Abans d'acabar, però, un parell de curiositats:

- ✓ Sabeu com es diu "Jordi" en altres llengües? Doncs Gorka, en basc; Xurxo, en gallec; Jorge, en castellà; George, en anglès; Georges, en francès, Georg, en alemany; Giorgio, en italià; Georgos, en grec, i Iuri, en rus. Per cert; hi ha un país que també té sant Jordi com a patró i que s'anomena com ell. Saps quin és? Geòrgia, és clar!
- ✓ I sabeu què vol dir, "Jordi"? Aquest nom ve del grec *gea* i *ergon*, que volen dir "qui treballa la terra", és a dir, llaurador o pagès.

Ara sí que ja ho tenim tot: una dosi de literatura i una altra de curiositats resoltes. Bon Sant Jordi a tothom i recordeu els tres elements indispensables per a divendres: el llibre, la rosa... i el petó!